

Gedichten

Virginie Loveling en Rosalie Loveling

bron

Virginie Loveling en Rosalie Loveling, *Gedichten*. J.B. Wolters, Groningen 1870

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/love001gedi01_01/colofon.php

© 2014 dbnl

The logo for the Dutch Bibliography (dbnl) features the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

Rosalie.

De verzoening.

Grootmoeder zat in den wagen,
En al de kinders er bij;
'Ik moet er zelf' naar toe gaan,
Ik ben de jongste,' sprak zij.

Haar oudste broër kwam haar tegen,
Aan d'ingang van zijne woon,
Het haar om den kalen schedel,
Gelijk eene zilveren kroon.

't Was de speelgenoot harer kindsheid,
Zij zuchtte, en zij zeî: 'Och Heer!'
En hij hielp ze van den wagen,
En hij zette de kinderen neer.

Zij spraken van geen verzoening,
Noch lang verleden geschil;
'Hij hoort niet meer,' sprak zijne dochter,
'Maar hij ziet nog zonder bril.'

Zij zaten weder te zamen
Aan tafel, de oude liên;
Grootmoeder zeî dat ze elkander
In geen dertig jaar hadden gezien.

Toen beefde er een traan in hare oogen;
Maar zij was zoo in haar schik,
En zij sprak tot zijne dochter:
'Hij is zeven jaar ouder dan ik.'

Hij toonde haar 't vee op de stallen,
En hij toonde den oogst op het land,
'Ginds waren het vroeger al bosschen,'
Dit wees hij haar met de hand.

't Is vader die ze uit heeft doen rotten,
- Ge waart nog te klein,' zei hij,
'Ge kunt daar niet van weten,'
En toen knikte en toen glimlachte zij.

Zoo zagen zij elkanderen
In diepen ouderdom,
De scheemring van het leven,
In 't vaderlijk huis weêrom.

De oude man zei niet veel, toen zij heen was,
Hij zat peinzend in den hoek;
Grootmoeder reed zwijgend huiswaarts;
Dat was haar laatste bezoek.

De genezing.

Zij stond voor den grooten spiegel
En lachte haar beeltnis aan;
Zij had haar zijden kleedsel,
En haar paarsnoer aangedaan.

Zij waande zich genezen;
Haar' wang was weder rood,
Zoo helder glansden hare oogen,
Zij vreesde niet meer den dood.

Och, jong verkwijnend harte,
Dat zich zoo gaarne bedroog:
't Was de koorts die gloeide op haar' wangen,
't Was de dood die blonk in haar oog!

De doodstraf.

Zij kwamen hem wekken te middernacht.
- Hij ademt zoo kalm en hij slaapt zoo zacht.

Zij zagen die rust op de ruwe spond;
Zij riepen hem driemaal vóór hij het verstond.

Hij opende de oogen en zuchtte zoo diep:
Hij wist het, het was de dood die hem riep.

Het was een klare zomernacht.
Zij hadden hem liever genade gebracht.

Zij lazen, ontsteld, hem zijn vonnis af;
Met gebogen hoofd hoorde hij zijne straf.

Hij was nog zoo jong, en de doodslaap is lang.
Zijn laatste morgen brak aan in 't gevang.

De priester wees hem op het heilige kruis.
Hij had nog zijn' moeder en zusterkens thuis.

Hij heeft tot den dood zich gelaten bereid
En dank en vaarwel aan zijn wachters gezeid.

De wet veroordeelde hem ter dood,
Zijn genade verwierp de koning groot.

De wachters zeiden: wij willen hem wel
Gebonden brengen uit zijne cel.

De grafmaker zei: ik wil zijn graf
Wel delven, hij heeft verdiend zijne straf.

En 't karreken voor de poort zegde stil:
En ik naar 't schavot hem wel voeren wil.

Ginds stond de beul, omhoog, alleen;
Zij brachten er den gevangene heen.

Hij zag hem aan, - van naderbij -
'En *ik*, ik wil hem *niet* doden!' riep hij.

De menigte juichte om dat vroom gemoed.
Zij waren niet dorstig naar zijn bloed.

Wat ware uwe doodstraf, o Maatschappij,
Indien alle beulen eens spraken als hij?

De vreemdeling.

't Was lang, zoo lang geleden,
Dat hij was heen gegaan;
Hij zag nog eenmaal weder
Zijne oude woning staan.

Was het de flauwe scheemring
Van 't zinkend avondrood,
Die op dat needrig huisje
Die zoete kleuren goot?

Och, hier vervloog zijn kindsheid:
Hij was geen vreemdeling;
Hij kende 't heilig beeldje,
Dat in het eikje hing,

Den waterput op 't voorplein,
Die nauwelijks bewoog,
Zoo diep, zoo kalm en helder,
Gelijk een ernstig oog,

Den rooslaar aan den gevel,
Den wijngaard op het dak,
En, och, de hand, die binnen
Het koopren lampje ontstak.

Hij keek door 't vensterspleetje,
En keek het huisje rond,
En leî de hand op 't herte:
Hoe klopte 't in dien stond!

Zijn' moeders witte leunstoel
Stond daar nog in den hoek,
En ginds lag op het venster
Haar groot gebedenboek.

Hij heeft 't verleên vergeten,
Hij is weêr t' huis; daar is
Zijn' moeders zoete glimlach,
Zijn plaatsken aan den disch!

Hij droomde, de arme vreemding,
En als hij 't oog ontsloot,
Zag hij alleen zijn schaduw,
Die langs het voetpad schoot.

Hij hoorde 't avondklokje,
Dat wegstierf in de vert':
- Gaan zoo de erinneringen
Nooit sterven in het hert?

Hoe treurig is 't ontwaken!
Daar stond hij gansch alleen,
Hij zuchtte, en trok weêr verder,
En wist toch niet waarheen.

Och, weet het gele blaârken,
Dat afvalt vóór den herft,
Waarom 't zoo vroeg verdord is
En langs het boschpad zwerft?

De grootvader.

Hij spreekt wel soms van al zijn lijden,
Die oude man met sneeuwwit haar;
Maar meest zit hij in zich verzonken
En stil en zwijgend nevens haar.

Zij wordt wel groot, maar is zoo tener;
Hij legt de hand soms op haar hoofd:
- Zoo ze eenmaal in mijne oude dagen
Door vroegen dood mij werd ontroofd!

Dan lacht ze op hem met stillen weemoed,
Terwijl ze zwijgend hem aanschouwt
En denkt: hij zal niet lang meer leven:
Hij wordt zoo stram, hij is zoo oud!

Wie zal het eerst van beiden sterven,
Zoo diep beducht thans voor elkaar -
Het meisjes in den bloei van 't leven,
Of de oude man van tachtig jaar?

De gouden bruiloft.

Twee kinders uit één dorpje:
Zij gingen school te gaâr;
Nu was't hun gouden bruiloft;
Zij zaten naast elkaâr.

En nicht en neven kwamen
In bonten feestdos uit,
Des bruïgoms oude zuster,
De broeders van de bruid.

Hij streek zijn zilvren lokken,
En zegde stil tot haar:
'Zoo zaten we aan ons bruiloft
Met wit gepoederd haar.'

En de oude vrouwe lachte,
En zeï aan d' ouden man:
'Dat is zoo lang geleden,
En weet gij daar nog van?'

Zij zaten aan de tafel,
En zang en kout begon;
Zij zong het oude liedjen,
Het éénig dat zij kon.

Zij zong niet luid, niet helder:
Zij zong alleen voor hem;
Was 't de ouderdom die beefde
In hare trage stem?

Een traan zwol in zijne oogen,
Hij glimlachte, en hij dronk.
Hij dacht aan 't kleine meisje,
Dat ze eens in slaap zoo zong!

Och! 't was hun eenig kindje,
Het groeide in schaatrend spel -
Dat is zoo lang geleden,
En 't heugt hem nog zoo wel.

Op zijne knieën zat het,
En speelde met zijn ring,
Of met de gouden keten,
Waaraan zijn' uurwerk hing.

En vader lachte, en moeder
Zeï dat hij 't kind bedierf;
De koorts kwam in de woning:
Het kleine meisje stierf.

Toen gaârden zij zijn kleedjens
En 't kinderspeelgoed op:
Een paar versleten schoentjes,
Een valhoed en een pop.

Daar lag 't gesloten grafje,
Daar stond het kleine kruis,
En vader zat bij moeder,
En 't was zoo stil in huis!

En lange, lange jaren
Zijn sedert heengegaan,
En andre houten kruiskens
Op kindergrafjes staan.

Nu was 't hun gouden bruiloft;
De gasten waren heen,
En de oude vrouw zat weder
Met d' ouden man alleen,

Alleen na vijftig jaren.
Waaraan dacht de oude man?
Wat dacht zijne oude huisvrouw?...
Daar spraken zij niet van.

Moeders krankheid.

‘Wat zal van de kindren geworden?..’

Zij zat in het klein vertrek
En zag ze buiten spelen;
Zij hoorde niet hun gesprek.

Zoo moeder eens moest sterven,
Zeî 't oudste van de drij,
De groote klok zou luiden,
De kindren zeggen 't mij.

Zijn broêrken sprak: ‘Dan zouden
Wij nooit naar school meer gaan
En al de boomkens verplanten,
Die in het hoveken staan.’

En 't kleinste riep, wijl 't denkbeeld
Zijn hertje kloppen deed:
‘k Zou mijn pop een rokjen maken
Uit moeders beste kleed!’

Vader en moeder.

‘Het is vandaag zijn bruiloft,’ sprak hij,
En toen welde er een zucht uit zijn herte,
‘De bruiloft van ons eenig kind;’
Hij hoorde 't geschut in de verte.

‘Ja,’ zegde de moeder, ‘het eenige kind
Dat de hemel ons liet van de zeven -
Zoo vroeg aan het werk steeds, de vreugde van 't huis,
En nu het verdriet van ons leven.’

‘Ik wil er geen traan meer om laten,’ zei hij,
‘Ik zal 't hem niet langer beletten;
Maar nimmer, dat weet hij, zal hij hier met haar
Den voet op den huisdrempel zetten.’

‘Ja,’ sprak weêr de moeder, ‘wanneer hij vertrok,
Ik wou het voor 't laatst hem nog zeggen,
Dat hij zoo verblind is, en dat hij ons beï
Van verdriet in het graf nog zal leggen.’

Toen zag de oude vader aan 't raam, waar hij stond,
Zijn zoon op den naadrenden wagen,
En zegde bedroefd, wijl die aankwam: ‘ik zou
Hem nog liever naar 't kerkhof zien dragen.’

De zonschijn lag over den weg, en het zand
Vloog op voor de paarden, die stoven.

Hoe blonken de wielen, hoe wapperde hoog
Het sneeuw witte linnen daar boven!

De bruid en de bruidegom waren op eens
Aan 't hof uit den wagen gestegen,

En kwamen voor vader en moeder nu staan,
En baden hen beide om den zegen.

Zij kenden haar niet, en zij stond daar zoo stil
En zoo bang de oude moeder te aanschouwen,

Een traan in het oog en geen woord op de tong:
Zij stond met de handen gevouwen.

En moeder wist niet wat zij deed, want zij hief
Hare hand als een' zegening ten hoogen,

En wendde het hoofd van hen beiden weêr af,
En hield toen de hand voor hare oogen.

En hij zegde zachtjens met bevende stem:
'Leeft kinderen samen in vrede!'

En vader en moeder ging mede ter kerk;
Zij vierden het bruiloftfeest mede!

De bogen.

Moeder keek door 't venster buiten,
Vader maakte 't knaapje een boog,
't Blijde knaapje mikte op 't vinkje,
Dat naar 't hongrig nestje vloog.

't Arme vinkje tuimelt neder,
't Knaapje grijpt het, blij te moê;
Vader klopt hem op den schouder,
Moeder knikt hem vriendlijk toe.

Blinkende oogjes, bloedig bekje,
Hertje brekende in den dood;
Wat al angst en wat al lijden
Toch dat kinderhandje omsloot!

Schuldloos is des knaapjes herte,
't Klopt van vreugde en hoogmoed, maar...
Wat zal nu van 't nestje worden,
In den hoogen peerelaar?

De tweede vrouw.

Ik was der kinderen tweede moeder,
En als ik in de woning kwam,
Daar stonden ze allen rond hun vader,
Gelijk de scheutjes rond den stam.

Hij zette 't kleinste op mijne knieën,
En lef zijn handjen in de mijn,
En zei, dat het mij lief zou hebben,
En dat het zou gehoorzaam zijn.

Ik ging er meê aan 't open venster,
En toonde 't schaapjen in het gras,
En vroeg hem hoe zijn broêrkens heetten,
En zei, dat ik zijn moeder was.

Het wendde 't hoofd naar de oude vrouwe:
Ik zette 't neer en liet hem gaan;
Zij sprak er stil en minzaam tegen,
Het bleef bij haren zetel staan.

Ik ging tot haar en zeide: Moeder;
Ik weet niet of zij 't heeft gehoord;
Zij keek mij strak en vreemd in de oogen,
En stond niet op, en zei geen woord.

Hun vader zal het nimmer weten,
Wat er toen omging in mijn ziel,
En hoe de stilte van de kindren,
Als een verwijt op 't hert mij viel.

Ik heb hen al tot mij doen komen
En hen gestreeld, en hen gekust;
Maar 't scheen of mij hun moeder toeriep:
'Och, laat mijn kindren toch in rust!'

Het avonduur.

Waarom die zucht alweder,
Die uit mijn herte welt,
Die oude erinneringe,
Die mij den boezem kwelt?

Och, hier was 't dat we speelden
In 't zomeravonduur,
Gelijk twee jonge geitjes,
Op 't grasplein voor de schuur.

Wij schaterden en stoeiden,
En liepen ons zoo moê,
En sliepen op één peluw,
En moeder dekte ons toe.

De jaren rolden henen;
De kinders werden groot;
Hoe klein scheen mij ons hoefken
En de akker die 't omsloot!

Ach, 't vogeltje wil vliegen,
Als 't vlerkje zich ontplooit,
Al is 't belommerd nestje
Met mos en dons bestrooid!

Ik wou naar verre streken;
Mijn jonge broer trok me:
De zwaalwen uit één nestje
Gaan samen over zee.

Daar zat hij somtijds, droomend,
En keek in 't blauw verschiep,
Of in het rimplig water
Dat langzaam henenvliet.

Wat mocht zijn ziel bedroeven?
Dan werd zijn oog zoo nat;
Dacht hij misschien aan moeder,
Die ginds zoo eenzaam zat?

Hij kon geen wortel schieten,
Hij kwijnde in 't vreemde land.
Hebt ge ooit een lentestruikjen
In vollen bloei verplant?...

Ik keerde alleen hier weder;
Ik vond een ledig huis;
Mijne oudren liggen beide
Ginds onder 't zelfde kruis!

De wijngaard schiet zijn ranken;
Der koeien drinkput is
Volgroeid met blaân en biezen
En buigend oeverlisch.

Het fruit rijpt op de boomen
En schittert in den top,
En, valt tot vóór mijn voeten:
Ik raap het niet meer op.

Daar staat mijn broeders gaanstok,
De mijne staat er bij;
Daar blijft een plekje ledig,
Aan tafel, naast mijn zij'.

'k Ben heel alleen; 't wordt avond;
Ik zie den kerkhofmuur,
En rook mijn eenzaam pijpjen
Op 't grasplein voor de schuur.

De groote keizer.

I.

Daar was een groote keizer,
Hij zat op zijn hoogen troon,
Naast hem de keizerinne,
Aan zijn voeten hun jonge zoon.

Hij had een machtig leger,
Waarop hij steunen kon;
De wapens blonken helder
En schitterden in de zon.

Hij droeg op het hoofd de krone,
In de hand den keizersstaf,
En zegde, dat hij den vrede
Daardoor aan de volkeren gaf.

‘Maar dat over mijne regeering
Niet kome de minste klacht;
Want,’ zegde de groote keizer,
‘Gij kent mijn groote macht.’

‘Gij geeft mij uwe zonen,
Ik voer ze ten krijge meê.’

En de ouders, die 't hoorden, beefden,
Maar bogen het hoofd gedwee.

Zij wisten dat hij er weinig
Van het slachtveld wederbracht:
Zijn stemme was de doorklok,
Die bromde over 't jong geslacht.

Daar stond zijn eigen zoontje
Aan de voeten van zijn troon,
Met oogjes vol van goedheid,
Zoo schuldloos en zoo schoon.

Hij toonde 't aan de volkeren:
'Dat is het zoontje mijn,
De keizer van de toekomst,
Dat zal uw meester zijn.'

Hij hield, als een bedreiging,
Het breede zwaard ontbloot,
'En die het zou anders willen,
Dien straf ik met den dood.'

Zoo sprak de groote keizer
In al zijn overmoed.
Toen had hij 's Hemels zegen,
En de wereld aan zijn voet.

II.

Zij brachten hem naar het verre,
Het verlaten eiland heen,
En liet hij zulks geschieden?
En is hij hier gansch alleen?

Eens ging hij zoo vertrouwend
Zijn sombre toekomst in.
Wat is van zijn zoontje geworden,
En wat van de keizerin?

Zijn oog zweeft op de baren,
Aan 't bruisende, aan 't wilde strand,
En kijkt nog in de richting
Van zijn verloren land.

Dat is de trotsche keizer,
De groote wereldheer.
Wat hoopt hij nog van de toekomst?
Hij heeft geen toekomst meer.

En wat hij misdeed in 't verleden,
Dat heeft hem hier gebracht.
Zijn levensdag is ten einde,
Nu komt de sombre nacht.

Het noodlot.**I.**

Zij lag nog in haar wiegje
In zoete kinderrust;
- Ik zal haar alles geven,
Wat maar haar hartje lust.

Hij zag ze de oogjes oopen,
Hij kent haar zoeten lach;
- Zij zal de vreugde wezen
Van mijnen ouden dag!

- Zij zal 't mij eens vergelden,
Dat ik die droeve straf,
Dat ik geen tweede moeder
Aan hare kindsheid gaf.

II.

Hij spreekt van haar zoo zelden,
En denkt zoo veel aan haar;
Zij ging uit vaders woning,
Zij was maar zestien jaar!

Och, 't water zoekt de dalen,
Het loof zwerft met den wind;
Wat zegt gij aan het noodlot:
Laat mij mijn eenig kind.

Hij zag voor haar de toekomst
Zoo kommerloos en hel,
En ze is zoo jong gestorven
In hare kloostercel.

Te gemoet gaan.

Moeder zag het kind verkwijnen,
 't Ging sinds lang naar school niet meer,
 Maar zat treurig gansche dagen
 Bij het open venster neêr.

Buiten speelden zijne broêrkens
 Met den handboog en den top,
 Of zij staken langs de duinen
 Hunnen grooten vlieger op.

Dáar zat 't kind steeds in zijn leunstoel
 Bij het venster in den hoek
 Traag de blaadren om te keeren
 Van het oude prentenboek.

't Knaapje zag de blauwe golven,
 En dan weêr zijn moeder aan,
 En de schuitjes gaan en keeren
 Langs de wijde waterbaan.

't Vlugtig blosje schittert weder
 Voor een poosjen op zijn wang,
 Zoo als najaarswolken gloeien,
 Na den zonnenondergang.

‘Moeder mag ik ook gaan varen?
Och, doe mij mijn schoentjes aan!
Laat mij roeien in ons schuitje,
Laat mij vader tegengaan!’

Moeders oog schoot vol van tranen,
Och, haar herte brak van rouw,
Als het knaapje vroeg of vader
Niet haast wederkeeren zou?

‘t Sloeg de handjes smeekend samen,
‘t Koortsvuur glinsterde in zijn oog,
Even als in koude nachten
De avondster aan 's hemels boog.

‘Morgen, kind, zal vader komen:
Koek en speelgoed brengt hij meê,
En gij zult in 't schuitje varen
Met uw broêrkens op de zee.’

‘Morgen!’ zei het kind; zijn broêrkens
Kwamen 's avonds weêr naar huis;
Moeder zwijgt, en zucht, en zegent
Ze op het voorhoofd met een kruis.

‘t Lampken brandt bij 't stervend kindje,
Dat nog naar een morgen wacht;
Beï zijn kleine broêrkens slapen,
En de zee huilt gansch den nacht!

‘Moeder, leg mij weêr op 't kussen;
Laat mij rusten, 'k ben zoo moê!’
't Hoofdje zank op moeders schouder,
En de dood look de oogjes toe!...

Moeder weent, de knaapjes spelen,
't Kind ligt in zijn kistje neêr,
't Wordt naar grafje heen gedragen,
En zijn vader komt niet weêr!

Nimmer zal hij huiswaarts keeren:
Gansch zijn schip zank in den vloed!
Moeder, moeder, wil niet weenen,
't Kind gaat vader te gemoet.

Het geschenk.

I.

Hij trok het schuifken open,
Het knaapje stond aan zijn zij
En zag het uurwerk liggen:
‘Och, grootvader, geef het mij?’

- Ik zal 't u wel eens geven,
Toekomende jaar misschien,
Als gij wel leert en braaf zijt,
Zeï de oude, wij zullen zien.

‘Toekomend jaar!’ sprak het knaapje,
‘O, grootvader, maar dan zoudt
Ge lang reeds kunnen dood zijn;
Ge zijt zoo ziek en zoo oud!’

En de oude man stond te peinzen,
En hij dacht: het is wel waar,
En zijn lange vingren streelden
Des knaapjes krullend haar.

Hij nam het zilvren uurwerk,
En de zware keten er bij,
En leï ze in de gretige handjes,
‘t Komt nog van uw vader,’ sprak hij.

II.

Daar was een grafje gedolven;
De scholieren stonden er rond,
En een oude man boog met moeite
Nog eene knie naar den grond.

Het koele morgenwindje
Speelde om zijne haren zacht;
Het gele kistje zonk neder;
Arm knaapje, wie had dat gedacht!

Hij keerde terug naar zijn woning,
De oude vader, en weende zoo zeer
En lei het zilvren uurwerk
In 't oude schuifken weêr.

Het lied des blinden.

Als ik het avondklokje hoor,
Zie 'k als in sluimerdroomen
Het dorpje dat ik lang verliet,
De kinders aan den zilvervliet,
En de oude wilgeboomen.

Ik zie de poorte der kapel,
Met haar verroeste staven;
In 't scheemren van het avonduur
De zarken aan den kerkhofmuur,
De kruiskens op de graven.

Dan zie ik nog de doornenhaag
Die vader 's zomers scheerde,
Het eikje van den wegeling,
Waar ik mijn moeder tegenging,
Toen ze uit het kerkje keerde;

En hoe mij aan den waterkant
Mijn zusterken verbeidde,
En hoe heur schaûw in 't water hing,
Wanneer zij over 't brugsken ging
Van 't beekje door de weide.

En hoe zij weder henenliep,
Toen moeder haar kwam wenken.
Hoe klopte dan mijn hert zoo ras,
Als ik haar nagelooopen was!
Thans klopt het bij 't herdenken.

Wij gingen in den herfst te zaâm
De gele blâren rapen;
En wij vergaârden er een vracht
En op den weg en uit de gracht,
Om 's winters op te slapen.

En kwamen wij met 't mutsaardhout
Ons stille dorpken nader,
De grauwe molen wonk ons toe,
En was mijn zusterken te moê,
Wij rustten er te gader.

Het arme kind slaapt reeds zoo lang,
Bedekt met bloem en zoden;
En vader ligt niet ver van daar;
Mijn moeder ook slaapt menig jaar
Den langen slaap der dooden.

Het noodlot rukte ons al vaneen,
Gelijk de najaarsvlagen
Verstrooien uit elkaâr de blaân,
Die op hetzelfde takje staan
In zoete lentedagen.

Ik kan mijn dorpje nooit meer zien,
Noch 't geel en wassend koren;
Noch hoe de zon door 't loover glanst,
Noch hoe in 't rimplig water danst
De schaduw van den toren.

O, 'k smeeek toch daaglijks God den Heer,
Dat hij mij, armen blinden,
Den weg naar 't dierbaar vaderland,
Met d' eikstaf in de onzekre hand,
Nog eens terug laat' vinden.

Het oudste kind.

Zijn oog schoot weêr vol tranen,
Wanneer hij de handjes nam
Der moederlooze kindren
En van de begrafenis kwam.

Toen sprak het elfjarig meisje:
'Och, ween niet vader, ik weet
Zoo wel van alle dingen
Hoe dat het moeder deed.'

Zij ging het lampken ontsteken
En blies het houtvuur op,
En aan vaders zondag-kleeding
Naaide zij een nieuwen knop.

Ze ontkleedde dan haar broêrken,
En leerde 't zijn avondbeê,
Des anderdags was 't zondag,
Zij leidde 't ter kerke meê.

Zij deed haar geblonken schoentjens
En haar moeders mantel aan;
Hij sleepte voor haar voetjes,
Toen ze over den drempel woû gaan!

Wel lachten op straat de kinderen,
Maar zij was zoo wel gezind;
Want vader prees haar en zeide:
‘Gij zijt een heel braaf kind.’

De vluchteling.

De najaarszon zonk achter
Het donker dennenbosch,
En wemelde in de stammen,
En schitterde op het mos.

De vluchtling aâmde dieper,
Hij aâmde vrije lucht,
Hij brak door braam en blâren,
En slaakte een zwaren zucht.

Hij glimlacht als hij weder
Zijn strooien dakje ziet,
En dwingt terug de trane
Die voor zijn blikken schiet.

Hij komt: hij ziet zijn moeder,
Maar zijne zuster, ach!
Zij kwijnde gansch den zomer,
En stierf dien zelfden dag.

Hij stapte zwaar en zwijgend
Tot voor haar sponde in huis,
En zegende de doode
Op 't voorhoofd met een kruis.

En over 't eenzaam huisje
Zonk 't duister van den nacht,
Totdat de nieuwe morgen
Er nieuwe rampen bracht.

De doodklok bromde 's ochtends
Voor 's meisjes dood al vroeg,
En weer bij 't avondnaadren
Toen men in 't graf haar droeg.

Haar broeder knielde neder
Op den bedauwden grond,
Een weemoedvolle glimlach
Beefde om zijn bleeken mond.

De meisjes uit het dorpjen
Versierden stok en staf,
En hechtten eene krone
Op 't terpjen van haar graf.

Men ving den vluchtling weder,
Men sloot den kerker dicht.
Geen mensch weet thans het plekje,
Waar hij begraven ligt.

Het maantje.

De maan loopt door de wolken,
Zoo zachtjens en zoo snel;
De kindren komen buiten,
'O, knaapje, ziet ge 't wel?'

Toen stak het kleine knaapje
Naar haar zijne armkens uit,
En woû het maantje hebben,
En weende en schreide luid.

'Ik kan het u niet geven:
O, zoo ge later, kind,
Ook 't levensheil woudt hebben,
Dat men op aard niet vindt,

Denk dan aan 't zilvren maantje,
Dat door de wolken loopt,
En dat hij veel moet lijden,
Die op 't onmooglijk' hoopt.

Het huisjen in de duinen.

Het scheepsvolk lichtte de ankers
En hief een kreet van heil;
Het schip schoot door de golven;
De zeewind zong in 't zeil.

Hoog, in den top der masten,
Stak eene kleine hand
Vooruit, door vlag en zeilen,
Naar 't verre vaderland.

Daar zat de jonge scheepsknaap;
Een lach zweefde om zijn mond.
Och! hij dacht aan zijn huisje
Dat in de duinen stond,

En aan zijn zieke moeder,
Die daar bij 't venster zat,
Aan 't Lieve-Vrouwen-Beeldje
Waarvoor zij 's avonds bad.

Hij dacht aan 't broklig muurken,
Dat d' engen tuin omsloot,
En aan den violierstruik,
Die uit de kloven schoot,

En hoe zijn moeder weende,
Den avond voor 't vertrek -
Sinds zonk zoo menig avond
In scheemring over 't dek.

Hij wreef een traan uit de oogen,
En 't arme kind begon
Een oud vergeten liedje,
Dat zijne moeder kon.

Daarboven was er iemand
Die naar hem nederkeek:
Het was 't gelaat der mane,
Zoo ernstig en zoo bleek.

Zoo zag zijne arme moeder
Hem zoet en zwijgend aan,
Toen ze, onder ruwe zeeliën,
Den jongen knaap zag staan.

Maar thans komt hij weêr rusten
Bij haar, na al den last,
Gelijk de moede zwaluw
Komt rusten op den mast.

Hij had een traan in de oogen,
Maar hoop en heil in 't hert,
Toen weêr het ijzren anker
Aan 't land geworpen werd.

Daar stond het vriendlijk huisje
In roode schemertint,
En blikte naar de baren,
Als wachtte 't op het kind.

De stormen zijn vergeten:
De thuiskomst is zoo zoet!
Hoe schittert 't kleine venster
In d' avondzonnegloed!

Hij komt, hij stoot aan 't deurken,
Dat hem geen weêrstand biedt,
En staart - en zoekt in 't ronde,
Maar vindt zijn moeder niet!

Hij zag er slechts een zonstraal
Die door een spleetje scheen,
Waarin de stofjes glansden
En wemelden dooreen.

Hij zocht in 't eenzaam hofken:
Waar was zijn moeder, waar?
Zijn lip dorst het niet wagen,
Zijn herte woog zoo zwaar.

Och, 't gras groeit op haar terpje,
En of nu 't onweêr woedt,
Het kan haar rust niet storen:
Zij sluimert er zoo zoet!

De wind blies in de zeilen,
Het schip vertrok weêrom;
Maar niemand dacht aan 't knaapje,
Dat langs het scheepstouw klom.

Alleen een groote sterre
Keek door den mist hem aan,
Gelijk een oog vol weemoed,
Verduisterd door een traan.

Hij vlood, gelijk de vogel
Die, door een pijl bezeerd,
Nog bloedend voort wil vliegen,
Maar nooit naar 't nestje keert.

Daar staat 't verlaten huisje
Nog in het distlig duin;
Het kruid schiet uit de steenen;
De mol wroet in den tuin.

Het houtrapertje.

De winterwind blies feller,
Uit 't woeste noorderwest,
En wiegde in hooge boomen
't Verlaten eksternest.

De knaap kroop in de abeelen
Bij de engevroren vliet,
De laatste blären zonken
In 't suizend oeverriet.

Het knaapje lachte zoeter:
Hij zag zijn huisje staan
En voelde 't jeugdig herte
Van moed en hope slaan.

Hij kraakt en knakt de takken
En werpt ze van omhoog;
De wind blies 't arme knaapje
De tranen in het oog.

Haast zal hij wederkeeren
Met zijnen bussel hout,
En 't krakend vuur ontsteken:
De winter was zoo koud.

Hij kruipt en klimt nog hooger,
En klautert naar den top;
Zijn voet schiet van het takje:
Hij steeg zoo stout er op!

Hij tuimelt bij den oever
Op d' ijsvloer van de beek;
Zijn bloed kleurt 't blonde lokje,
Zijn lipjes worden bleek.

Het strekt zich in de biezen,
Het kind, als ware 't moê;
De dood rilt over 't knaapje
En luikt zijne oogjes toe.

Zijn moeder zocht des avonds
Waarheen hij was gegaan;
Zij zag er nog zijn stapjes
In 't pad bevrozen staan.

Men zocht, men vond het lijkje,
Men droeg het door den mist...
De moeder zette 't lampken
Bij de enge kinderkist.

En 's anderdags, voor eeuwig,
Droeg men haar zoontje heen.
De droeve moeder keerde,
De moeder was alleen.

Het weeskind.

I.

Daar liep het met zijn bloote voetjes
Voor 't open raam in 't warme zand;
De groote hond sprong op zijn kleedjen
En likte strelend zijne hand.

Het lachte toen op de oude vrouwe:
Zijn kinderhertje sloeg zoo warm,
Het was zoo vlug, het was zoo grillig,
Zoo wild, zoo klein, en och zoo arm!

Zijn donker haar hing in zijne oogjes,
De zon verbrandde de armkens bloot,
En de oude zei: 't ziet mij zoo gaarne,
Het is zoo braaf, het wordt zoo groot.'

II.

In huis zit de oude vrouw te spinnen,
De hond strekt zich voor 't houtvuur uit,
De roode vlam verlicht het huisje
En schittert op de groene ruit.

De hond kwam zachtjes voor haar zitten,
Hij keek haar aan, zijn steert bewoog;
'Ja, 't kind is heen,' zoo zuchtte de oude,
Een heldre traan in 't duister oog.

'Het is een engeltje in Gods hemel,
Arm dier, hij weet van wien ik spreek,'
Zei zij, terwijl ze traag heur vingren
Langsheen zijn gladde haren streek.

Het bedelaarskind.

De damp steeg op en de avond zonk,
De sneeuw lag langs de wegen;
En 't lichtjen op den molen blonk
Den armen knaap reeds tegen,
Hij ging naar huis, het was zoo koud,
De gure winter blies door 't woud.

Ginds rijst zijn dorpje reeds omhoog,
Hij zag het kerkje weder;
Maar tranen glommen in zijn oog,
Het arme kind zonk neder:
De knaap was moê, het dorp nog ver,
En ginder blonk reeds de avondster.

Waar of het knaapje blijven mag,
Wie zal zijn moeder troosten?
Een dag verging, een andre dag
Rees op in 't scheemrend oosten;
En bij het klimmen van de maan
Vond men een lijkjen op de baan.

Wie had het arme kind gedood,
Dat daar was ingeslapen?

Zijn handjen en zijn kleed was rood,
Bloed kleurde hem de slapen:
Men zag de sporen van een hond,
Een voetstap, die er nevens stond.

Wanneer nu 't najaar woedt door 't woud,
Hooft men niet als voorhenen
Het jachtroer door het kreupelhout:
De jager is verdwenen;
En in het wintrig jaargetij
Slaapt 't haasjen in zijn leger vrij.

En menig jaar is sinds vergaan,
Geen mensch meer die 't zou weten:
Het smalle terpje is plat gegaan
En 't knaapjen is vergeten.
Het voorjaar, dat op 't grafje bloeit,
Heeft 't bloedig plekje overgroeid.

De verhuizing.

Meiavond was teruggekomen,
Met al den jongen lentegroei;
De zwaluw woonde weer aan 't venster,
De kleine boomgaard stond in bloei.

De spâ glom vroeg reeds in de velden;
De schuwe koekoek riep van ver,
En 't koopren haantje van den toren
Blonk ginder als een bleeke ster.

Traag ging de grijsaard langs den akker,
Dien hij niet meer bewerken kon,
Waarop hij voortijds ploegde en plantte
En jaarlijks schooner vruchten won.

Hij moest vandaag zijn woon verlaten,
Het hof waar hij was opgegroeid,
Gelijk de wilgen bij de beke,
Die hij zoo dikwijls had besnoeid.

Hij zag door 't loover 't strooien dakje,
Begroeid met groene plekjes mos;
De struiken waar hij eens als knaapje
De hazelnoten zocht in 't bosch;

De heesters waar de zon in speelde,
 Toen ze achter 't mastbosch nederzonk,
 En 't lisch dat opschoot uit het grachtje,
 Waarin steeds 't windje zuchtte of zong.

Ach, 't beeld van 't blij verleden zweefde
 Voor zijn ontroerden geest, zoo duur,
 Met al zijn zoete erinneringen
 In 't langzaam naadrend scheidingsuur!

Hij treedt op 't hof, en om hem henen
 Hoort hij de schaterende stem
 Der kindren van den nieuwen pachter,
 Die achtloos hupplen rondom hem.

Hij zag hoe een der grootste knaapjes
 Stout naar het takje klom, alwaar
 De zomervink zijn nestje bouwde
 In d' uitgelopen peerelaar.

Hij zette zich op 't banksken neder,
 Bij 't venster aan den buitenmuur,
 En zag nog door de groene ruiten
 Zijn plaatsken in den hoek van 't vuur.

En menig beeld zweeft hem voor de oogen:
 Weêr ziet hij hoe zijn zoon het land
 Bebouwt, terwijl zijn jonge zuster
 De koeien wacht in d'elzenkant;

Of hoe hij op de zware wagens,
Met geurig hooi geladen, klom,
En hoe hij zifte en zaaide in 't najaar
En reed de droge stoppels om.

Och, lange was 't nog niet geleden
Dat hem die zoon ontnomen was:
De gele kerkhofzavel toonde
Zijn smalle rustplaats nog door 't gras.

Men droeg het armlijk huisraad buiten:
De kleine wagen stond gereed,
En de arme landman zweeg en zuchtte,
Toen hij van 't hofken henenreed.

Zijn lip bewoog, zijn wang werd bleeker;
Hij wendde 't hoofd van 't huisjen om,
Alsof hij zich der traan nog schaamde,
Die schuchter in het oog hem glom.

De omhelzing.

Hij keerde in de avondscheemring,
Van 't zware dagwerk moê,
En zijn driejarig meisje
Loech hem het welkom toe.

Het was alsof de kommer
Hem uit het herte week,
Toen zij haar kinderhandjes
Langs beï zijn wangen streek.

Hij zag de populieren
Van 't stille kerkhof staan,
En dacht aan hare moeder,
En zag haar zwijgend aan.

Hij keek haar diep in de oogen,
En drukte ze aan zijn hert,
Och! zoo ze eens als haar moeder
Hem ook ontnomen werd!

De kleine luitspeler.

't Arme kind was neergezonken
Op den drempel der kapel;
't Was een knaapje teêr en tener,
Nauw ontgroeid aan 't kinderspel,

Dat alleen van dorp tot dorpje
Doolde en dompelde in het rond,
Waar het knaapje niemand kende
Op een onbekenden grond,

Niemand dan het stille maantje,
Dat door vale wolken schoof,
En de schaduw deed bewegen
Van het huiverende loof.

't Lampken blikte uit 't needrig kerkje
Droevig op het droeve kind,
En het maaigras boog en beefde
In den koelen avondwind.

't Siddren van de dichte blâren,
En 't eentonig treurgezang
Van de krekels in de struiken
Maakten 't arme knaapje bang.

Maar het kon geen stap meer verder
En het kreet zijne oogjes rood,
Tot de nacht, in zoete sluimring,
Zijne matte oogen sloot.

't Morgenrood scheen op het klokje
Van den stillen heuveltop,
En de vroeg ontwaakte kinders
Klommen naar het kerkjen op.

Men vond 't kind bij 't enge deurken
Met de handjes saâmgevouwd,
En men voelde aan 't bleeke knaapje,
Maar het lijkje was reeds koud!..

Hooger rees de zomerzonne,
Speelde en tintelde om den knaap,
Als wou zij hem weder wekken
Uit den zoeten morgenslaap.

't Was een kind uit vreemde streken,
Niemand wist hier wie hij was,
En men hief het killig lijkjen
Uit het vochtig heuvelgras.

't Kistje droeg men naar het kerkhof,
Waar men 't d' afscheidszegen gaf,
En een zachte zomerregen
Weende alleen op 't kindergraf.

Virginie.

De schoone reis.

I.

Zij hadden lang daarvan gesproken:
Een zomerreisje naar de zee.
Zij trokken vroeg van huis des morgens,
En beide kindren mochten meê.

De lucht was grauw, en weinig wandlaars,
En fel de wind, en 't water hoog.
Daar lag de zee in al haar woestheid
Zoo grootsch en eindloos voor hun oog.

Hij zag bekommerd naar de wolken.
- Mij dunkt, wij hebben, ' sprak hij toen,
Een taamljik schoonen dag gekozen;
Het is in 't beste van 't seizoen.

'k Heb liever dat betrokken weder,
Dan al te warmen zonneshijn,
En 't is hier beter om te wandlen,
Dan als er zooveel vreemden zijn.

Zij gingen langs de hooge duinen;
Daar blies de wind zoo scherp en koud;
Een arme man, langsheen den oever,
Gaart de uitgeworpen stukjes hout.

Zij stapte zwijgend aan zijn zijde;
Het jonge knaapje liep vooraan;
Zij trok het kleine meisje mede,
Dat schreide en niet meer voort wou gaan.

Daar vielen groote regendruppen,
En bluschten 't stuivend oeverzand,
En wilde baren rolden schuimend
En immer verder over 't strand.

Toen zonk de treurnis in hun herte,
Zij keerden naar het gasthof weêr.
Het meisje brak haar schelpenmandjen,
En 't knaapje had zijn schop niet meer.

Dat was een droefheid en een schreien!
- Zwijgt, sprak de moeder toen met spijt;
Wat zouden wel de lieden denken,
Van stoute kindren als gij zijt!

- Ik zal u straffen, sprak de vader.
De kindren weenden traan op traan,
En legden 't hoofdje op moeders knieën,
En vroegen om naar huis te gaan.

- Zij waren best te huis gebleven,
Die kindren zijn te jong, zei hij,
Waarom op reis hen medebrengen?
- Gij hebt het zelf gewild, sprak zij.

Daar brak het zonlicht door de wolken.
- Laat ons terug, sprak hij, kom meê:
Wij gaan in 't gasthof hier niet blijven
Wij zijn gekomen voor de zee.

- Ach, laat ze slapen, sprak de moeder,
Die arme kindren zijn zoo moê;
Zij zijn zoo vroeg gewekt deez' morgen,
En zie, hun oogjes vallen toe.

Zoo ging de dag allengs ten einde,
Met blauwe lucht en zonneschijn;
De kindren sliepen vast - en de ouders -
Zij wenschten om te huis te zijn.

II.

Sinds was zoo menig jaar verlopen;
Zij zaten rond het open vuur,
Bij 't lamplicht, in de warme kamer,
In 't huislijk winteravonduur.

Hij staroogt in de roode kolen,
Terwijl hij stil inwendig lacht,
Als weggedwaald in zoete droomen.
Toen vroeg zij hem waaraan hij dacht?

- O, aan de zee, de zomervreugden,
Aan 't vroolijk reisje, sprak hij nu,
Dat wij eens met de kindren deden,
In 't badseizoen, herinnert ge u?

- Ja, sprak zij, in den warmen zomer,
Die schoone reis vergeet ik nooit,
En al die duizend vreemdelingen,
Zoo bont gekleed, zoo rijk getooid.

En hoe de kindren ginder speelden!
Zoo lief als englen waren zij,
Dat aller oog hen achtervolgde;
Helaas, het is nu ook voorbij.

Vervlogen tijd, wat schijnt gij zalig!
Zoo zaten zij in stillen kring,
Te kouten, in den winteravond,
En leefden in herinnering.

De dochter had dat al vergeten.
- Gij waart toen nog geen drie jaar oud;
Het ware een wonder, sprak de moeder,
Dat gij er iets van weten zoudt.

Toen sprak de zoon, zich half herinrend,
Mij dunkt, ik weet nog iets van 't strand,
En dat wij door den regen gingen,
En dat ik weende aan vaders hand.

- O gij vergist u, riep de vader,
Nooit zag ik schooner zonneshijn,
En zij: gij zat met ons aan tafel
Zoo wijs als groote lieden zijn.

Haar laatste wandeling.

Zij wandelde in de zonne -
    Het loof ruischte over 't pad.
- Ik ben het afgevallen,
    Het vroeg verwelkte blad.

De zwaal'wen trekken henen,
    Ik staar hen na en peis:
Ik ben een arme zwaluw,
    Ik moet alleen op reis.

Zij trekken naar het zuiden,
    Zij weten waar zij gaan,
Zij zullen wederkeeren
    Met loof en lenteblaân.

Het woud zal weer herleven
    In warmen zonneschijn,
De nachtegaal zal zingen -
    En ik, waar zal ik zijn?...

De oude zeeman.

Wanneer ik op de duinen stond,
 Vóór vele - vele jaren,
 En ginds in zee een zeiltje zag,
 De haven uitgevaren;
 Dan kwam de lust naar verre reis
 Mijn jeugdig hert bedriegen,
 En 'k wenschte wel de meeuw te zijn
 Om heen te mogen vliegen.

De zeeliên in den hoek van 't vuur,
 Bij winteravondstonden,
 Verhaalden van gevaar en storm
 En wat zij al bestonden,
 Van lange reis en zeldzaam oord
 En vroolijk zeemansleven.
 - O reizen, reizen, verre gaan
 En op de golven zweven!

Ik had de dagen opgeteld.
 Thans was het uur verschenen.
 Wat gaf mij eigen haard en huis?
 De verte trok mij henen:
 De verte met haar tooverlach,
 En al het onbekende;

Hoe sloeg mijn hert van ongeduld,
Als 't schip zich zeewaarts wendde!

Maar als op 't dek ik eenzaam stond,
In verre zee gedreven,
En door den avondmist allengs
Den oever weg zag zweven,
Een vreemde treurnis kwam mij op,
Mijn oog zocht in de verte,
En 'k was verwonderd van den zucht,
Die opsteeg uit mijn herte.

Ik heb gereisd, ik heb gerust,
Gezocht en niet gevonden
't Geluk, in eigen, stille streek,
Noch ginds op vreemde gronden.
Maar in de rust en in 't gewoel,
Toch is de tijd verlopen,
En heeft tot weemoed zacht gewiegd
Mijn wenschen en mijn hopen.

En 's avonds, als de regen plast
En holle winden tieren
En dat het schip mij morgen wacht,
Om weêr in zee te stieren,
Dan vat mijn hert een droef gevoel,
Ik kan het niet verdrijven,
Maar 'k wenschte wel een kind te zijn,
Om t' huis te mogen blijven!

's Morgens vroeg.

Zij stak de vensterluiken open.
Een winterdag, een grauwe mist.
Daar komen rasse stappen nader:
't Zijn vier soldaten met een kist.

Wie dragen zij zoo vroeg ten grave?
Een vreemde knaap, een jong soldaat.
De plaats is leâg en toe de huizen,
En niemand die er achter gaat.

Zoo ver van huis alleen gestorven
In 't gasthuis van een vreemde stad,
En onbeweend naar 't graf gedragen,
Terwijl men ginds zoo lief hem had!

In 't lof.

Het nonneken zit gebogen
Stil aan den kerkpilaar;
De gele lichtjens flikkren
Ginds op het hoogaltaar.

De gele lichtjens flikkren,
Het orgel dreunt en schalt,
De wierookwalmen stijgen,
En de avondscheemring valt.

De wierookwalmen stijgen,
De kerkzang sleept haar meê
En wiegt haar zacht in droomen
Van rust en hemelvreâ. -

En wiegt haar zacht in droomen,
Allengskens, onbewust. -
Gezang en orgel zwijgen,
En de groote kerk ligt in rust.

Gezang en orgel zwijgen,
De laatste stap galmt heen.....
Zij zit nog stil te droomen,
In 't schemeruur alleen.

Ik weet niet.

Ik weet niet, suisde 't stroomend beekje,
Noch wat ik ben, noch waar ik ga.
- En ik dan? zuchtte in hooge boomen
't Geritsel van den wind hem na.

En ik? en ik? zei braam en bieze,
En ik? riep alles ondereen.
En 't zand, dat opstooft langs de wegen,
Wist niet waarom, wist niet waarheen.

Een meesje zat op 't wilgentronkjen
En vloog langs 't water zoekend voort. -
Hebt gij nooit in uw eigen herte,
Een weerklank van die stem gehoord?

Grootmoeders portret.

In grootmoeders kamer daar hangt het beeld
 Uit hare kinderjaren:
 Een lachend mondje, peerlenoog
 En bruine kroezelharen.

De kinderen stonden en staarden 't aan,
 En 't een zei aan het ander:
 ‘Och, waar' dat schoone kindjen hier,
 Wij speelden met malkander.’

En d' oude in haar leunstoel, met bril en toer,
 Keek op bij deze rede:
 ‘Wie zou dat schoone kindje zijn?.....
 Gij speelt er altijd mede.’

De molenzeilen.

De mulder droeg zijn zoontje,
Zijn vreugd, zijn levensheil,
Met zich soms op den molen,
Langs trappen smal en steil.

Wel schrikte 't in den eerste,
Wel was het soms vervaard,
En hield zich vast aan vader,
Als 't nederzag naar de aard;

Maar 't was een recht genoeg
Daarboven voor het kind,
Zoo bij die groote zeilen,
Die ronkten in den wind.

In 't draaien van de wielen,
In 't bonzen en 't gekraak,
En 't springen op de zakken
Vond 't jonge kind vermaak.

Daar keek het uit den molen,
Verwonderd, naar beneên,
En sloeg de handjes samen,
Hoe klein toch alles scheen:

De menschen op den akker,
De boomen in het rond,
De zwaarbeladen ezel,
Die aan den molen stond.

De najaarswinden bliezen,
Het rijpe fruit viel neer;
De molenzeilen vlogen
En draaiden heen en weêr;

Het knaapje speelde buiten
En zag zijn vader staan,
Die door het kijkgat loerde,
En keek hem lachend aan.

Zijn zoontje bij de zeilen:
Wat ijslijk oogenblik!
De mulder staart en siddert,
Verstomd van angst en schrik.

De zeilen vliegen rasser
In feller, wilder vlucht,
En raken 't arme knaapje,
En slingren 't in de lucht.

Het stortte tuimlend neder,
En spartelde op den grond;
Dat zag de bange vader
Die op den molen stond.

En hoe hij kwam geloopt
En 't lijkje in de armen sloot
En het met wilde klachten
En tranen overgoot -

Dat is verward en duister
Hem in 't geheugen, want
De wanhoop van zijn herte
Verdwaalde hem 't verstand.

Sinds stoven twintigmalen
De najaarsblaadren neêr;
Sinds bloeiden twintigmalen
De groene velden weêr.

Nog staat en huis en molen
Zooals het vroeger was,
Nog speelt de morgenzonne
Op maluwbloem en gras.

Maar soms bij zomeravond,
In stil en helder weêr,
Zit de oude mulder, zwijgend,
Voor zijne woning neer.

Dat is het uur der ruste,
Dat geest en hert verkwikt,
Hij staroogt in de verte
Of strak ten gronde blik.

Maar als de zeilen draaien
En dat hij kindren ziet,
Dan zegt hij, schielijk schrikkend:
‘Genaakt den molen niet!’

Bij regendag.

Een sombre dag: het regent buiten,
De grijsaard blijft aan 't venster staan,
Het water druppelt langs de ruiten,
Hij staart misnoegd den hemel aan,
De huisvrouw zit aan 't raam te klagen
Van donker weer en korte dagen.

Hoort ge in de schuur het haantje kraaien?
Het mist vandaag zijn wijd beloop;
Ook 't kleinste meisje zit te naaien,
Maar met een draadjen zonder knoop.
De jongens van de schole keeren
Langs morsig pad met natte kleeren.

Een grauwe lucht hangt treurig neder,
En rekt het lange schemeruur,
De vader keert van d' uitgang weder
En warmt zijn handen bij het vuur.
De luiken worden dicht geschoven,
En schreiend gaan de kindren boven.

Maar als de stilte is neêrgezegen,
Een halve slaap op de oogen daalt
En bij het luistren naar den regen
De geest in droomerijen dwaalt,
Dan stijgt uit rust en zielevrede
Tot God een sprakelooze bede.

Aan 't strand.

Het knaapje zat en zuchtte,
Alleen, aan 't strand der zee:
Wanneer mijn broêrtje leefde,
Toen speelden wij getwee.

‘En of ik weende - weende
Mijne oogjes uit van rouw,
Toch zou er niemand komen,
Die mij vertroosten zou.

De grauwe golven schuimden,
De bare sloeg op 't zand,
En de avond viel, en dekte
Het eenzaam oeverstrand.

Het maantjen stak door wolken
Zijn zilvren horens op:
‘O knaapje, staar naar boven,
En droog uw tranendrop!

De nacht is lang en treurig,
De wereld vol van wee,
En 'k drijf hier ook aleene
Aan 's hemels sterrenzee!’

Het nieuwjaarsbezoek.

De jonge zoon van den pachter moest
Aan den landheer een nieuwjaar gaan wenschen;
Die woonde des winters in de stad:
Dat waren zeer rijke menschen.

Hij was nog te klein om alleen te gaan,
Een oudere broeder moest mede,
De knapen trokken den steenweg op,
De kleine was zoo tevrede!

Het klokkengeluid klonk over de stad,
Zoo helder, zoo feestelijk blijde!
Men bracht hen bij den ouden heer
En Mevrouw in prachtige zijde.

Daar zaten zij saâm in de groote zaal,
Verdonkerd door zware gordijnen
En ijzeren staven aan 't vensterraam,
Waar nimmer de zon in kon schijnen.

- Hoe spreekt gij? zeî de oudste aan den kleinen knaap,
Die verlegen voor zich bleef staren.
Mijnheer vroeg hoe het ging te huis,
En hoe zij gekomen waren?

- Die kleine knaap, sprak hij tot Mevrouw,
Heeft zes oudere broeders in 't leven;
Gij weet hij is de zevende zoon,
Ik heb mijnen naam hem gegeven.

- Dat is de kleinste, geloof ik, van al,
Ging hij voort, hij wordt zeker bedorven?
'Er zijn nog twee kleinere meisjes te huis,
Sprak de knaap, en een gestorven.'

Nu had Mijnheer met gierige hand
Eenen beker half vol geschonken,
En sprak met een glimlach van hoogmoed: Dat hebt
Gij zeker nog nooit gedronken?

Toen wendde hij zich tot den kleinen knaap:
Wilt gij hier blijven wonen?

Mevrouw, sprak hij, men moest hen eens
De groote zalen toonen!

Een blik van verbaasde bewondring in 't oog
Van die kindren des velds te bespieden,
Was een dwaze voldoening van ijdelheid
Voor die oude, rijke lieden.

- Wie ziet gij 't liefst, vroeg nu mevrouw,
Uw vader of uw moeder?

Wat antwoord was daarop voor het kind?
Hij is beschaamd, zei zijn broeder.

- Nu, kindren, sprak Mevrouw, gij moet zien
Vóór den avond te huis te geraken,
Want blijft gij te lang, dat zou wellicht
Uwe ouderen ongerust maken.

Die knapen gingen. - Wat zijn zij ruw,
Ik kon het niet meer verduren,
Sprak Mevrouw. Ik moest hen heen doen gaan,
Zij zitten daar uren en uren!

- Men moet een weinig toegevend zijn,
Zei de oude, verwaand-welwillend;
Die lieden zijn van een anderen stand,
En hunne opvoeding gansch verschillend.

Zij staan verslagen bij 't zicht van die pracht
En den luister der groote steden:
Ons lot schijnt gewis hun het opperste goed,
Onz' woning gewis hun een Eden. -

De kinderen trokken terug naar hun woon,
Zij kwamen er toe met den duisteren;
Toen moesten zij aan 't vertellen gaan,
En allen stonden te luisteren.

- Dat huis is zoo somber, sprak de oudste, en zoo groot,
En treurig en stil zaten beiden;
Die rijke lieden, wat moeten zij daar
Een vervelend leven leiden.

En de kleine riep in geestdrift uit,
En zijne oogjes schoten stralen:
Ik loop met mijn broêrkens veel liever op 't ijs,
Dan ginds in die groote zalen!

- 'Zwijg, zwijg, sprak de moeder, onnoozel kind',
Maar zij glimlachte bij die woorden,
'Zij zouden zoo kwaad zijn, die rijke liên,
Indien ze dat eenmaal hoorden.'

Een zomersche zondag.

Een schoone, zonnige achtermiddag.
Zij wacht te huis, zij zit alleen.
Een pachthoeve, eenzaam op den akker.
En al het volk van 't huis is heen.

De kat ligt aan den haard te slapen;
Het koper blinkt; het vuur is uit;
De zonne schijnt; 't is al zoo stille,
En 't uurwerk tikt zoo traag en luid.

Verloren uren in het leven!
Zij gaat op 't hof: de luie hond
Komt, slaaprig, uit zijn kot gekropen,
En sleept zijn keten langs den grond.

Aan 't water bloeit de stille winde;
Een paard kijkt treurig uit den stal;
De runders loopen op den boomgaard
En de eendjes drijven op den wal.

De landweg zandig, lang en eenzaam.
Zij keek of niemand komen zou;
Zij staarde naar den blauwen hemel,
Of niet de zon haast zinken wou.

Een zomersche zondag.

Een schoone zonnige achtermiddag.
Zij wacht te huis, zij zit alleen.
Een groote woning in de hoofdstad,
En al het volk van 't huis is heen.

De kat ligt slaaprig in den zetel;
De hond verveelt en rekt zich uit,
En 't vogeltje, in de kooi gevangen,
Zingt onverdraaglijk schel en luid.

Verloren uren in het leven!
Zij legt haar leesboek geeuwend neêr,
En de orgeldraaier in de buurte
Begint zijn zelfde deuntje weêr.

Zij ziet naar 't uurwerk op de schouwplaat:
De wijzer gaat zoo traagzaam voort.
Zij zet aan haar klavier zich neder
En slaat misnoegd een valsch akkoord.

De wijk is doodsch en afgezonderd.
Zij dacht of niemand komen zou;
Zij wenschte dat het avond ware,
Of dat men eenmaal klinken woû.

Vóór haar de schoven op den akker,
En, op den boord van 't stoppeland,
Een late blauwe korenbloeme:
Zij plukte ze af en wierp ze in 't zand.

O lange Zondag, o verveling,
O dag die traagzaam henengaat,
Als moest hij duren zonder einde,
En die toch geen herinring laat!

Vóór haar de stille burenhuizen,
De muren hoog, de deuren dicht,
En 't album tienmaal reeds doorbladerd,
Dat op de tafel openligt.

O lange Zondag, o verveling,
O dag die traagzaam henengaat,
Als moest hij duren zonder einde,
En die toch geen herinring laat!

Het liedje mijner kindschheid.

Wat in de kinderjaren
Het herte boeit en tooit,
Blijft eeuwig in 't geheugen,
En men vergeet het nooit.

Als men 't eenvoudig liedje
Van mijne kindschheid zingt,
Dan denk ik aan de liefde,
Waarmede ik was omringd, -

Dan denk ik aan de stemme,
Die 't liedje klagend zong,
Wanneer de zonne daalde,
Wanneer het maantje blonk,

Wanneer de sterren schenen,
Wanneer de zwaluw zweeg
En alles op den buiten
In zachte slumring zeeg.

Het lied weêrklonk zoo troostend
In halve duisternis,
Gelijk de zucht van 't windjen
In 't hangend waterlisch.

Het wiegde 't hert in ruste,
Gelijk het zoet gezang
Van 't klokjen in de verte
Bij zonnenondergang.

O zachte en stille tonen!
Gij hebt mij vaak ontroerd
En in vervlogen dagen
Van heil teruggevoerd.

O oud, eentonig liedje,
Hoor ik u thans niet meer,
Toch klinkt gij in mijn herte
Zoo helder als weleer.

De inhaling van den pastoor.

AAN MIJNE MOEDER.

Dat was een versieren en tooien
In 't dorp met bloemen en groen;
Er stonden boompjes bespannen
Met wit en blauw katoen.

De wimpel waaide over de strate,
De menigte kwam en ging
En woelde rond den praalboog
Waarop een jaarschrift hing.

Zij stond voor haar bovenvenster
En zag den woeligen drom. -
De klokken begonnen te luiden:
- 'Ze komen!' weerklonk het alom.

Vooruit al de boeren te paarde, -
Op zijde stoof het volk -
Ginds nadert de maagdekenswagen
Gelijk eene witte wolk.

Zij zag niet den nieuwen pastoor,
Noch den bisschop met myter en staf,
Den bisschop in 't goud en in 't purper,
Die de benediktee gaf.

Zij wees naar den bloeienden wagen,
Tusschen al die kinders in 't wit: -
- 'Och, ziet eens,' zei ze met aandoening,
'Naar ons kleintjen, dat ginder zit!'

Aan een jong geleerd meisje.

Gij zegt: de dood is als het leven
Niets dan een wet van ons bestaan
Gelijk de rookwolk en de schaduw
Zal eenmaal onze ziel vergaan.

Gij zegt dat met uw rozenlippen,
Gij spreekt dat zonder aarz'len uit
Wat toch in zich de diepste wanhoop
Aan deugd en goed en recht besluit.

Wat zou het schoonste leven wezen,
Zoo ons de hoop niet opwaarts hield
Van eens met Dat vereend te worden
Dat al 't geschapene bezielt?

Een doelloos streven naar volmaking,
Waar aan de geest geene uitkomst ziet,
Een sprankel door het eeuwig duister,
Een licht dat uitdooft in het Niet.

In 't kleinste zaadje zijn de kiemen
Van tijdelijk opstaan neêrgeleid,
Bevat niet dus, als heilig kleinood,
De ziel de kiem der eeuwigheid?

En... als ik u in de oogen schouwe,
Zoo vol van zielezonneshijn,
Dan, trots uw woord, verzwindt de twijfel:
Wat godlijk is moet eeuwig zijn.

Lotsbestemming.

- O wolke, sprak de jonge bloeme,
De middagzonne brandt en gloeit.
Blijf aan den hemel, zomerwolke,
Blijf voor de zon die mij verschroeit.

- Ach, ik moet heengaan, sprak de wolke,
Van u die nergens schaduw vindt,
En 'k zou bij u zoo gaarne blijven,
Maar ik moet drijven met den wind!

Twee broeders.

Het waren tweelingbroeders,
Met even zacht gelaat:
De bloem gelijkt der bloeme.
Die op één takje staat.

Te zamen opgewassen,
Nu stonden zij aan 't strand;
Zij gingen afscheid nemen
En drukten zich de hand.

Zij staarden bei ten gronde
In stille droefenis:
Wat kunnen woorden zeggen,
Als 't hart gebroken is?

Het schip doorsneed de baren
En dreef in volle zee,
En een der tweelingbroeders
Keerde eenzaam van de ree.

Daarover rolden jaren;
De wind blaast even frisch;
De zee zingt, als te voren,
Haar lied dat eeuwig is.

Nog bloeit de blauwe distel,
Die op de duinen schiet
En stil het eindloos zwoegen
Der golven overziet.

Natuur is als voorhenen,
Als toen het schip vertrok;
Maar jongeling werd grijsaard,
Met zilverwitte lok.

Waar zijn de broeders beide?
Hier rust er een der twee,
Op 't kerkhof aan den oever,
Niet verre van de zee,

Waar hem 't geruisch der baren
In diepen sluimer wiegt,
Waar, bij een windrige' avond,
Het zand der duinen vliegt.

Hij wacht er sedert jaren
Op hem die verre zwierf,
En die misschien verlaten
En ver en eenzaam stierf.

Zoo spoelt het halve schelpje,
Verbrijzeld, op het zand:
Waar dreef het ander deeltje?...
Naar welk verwijderd strand?

Hun kindsheid vlood te zamen:
De wilde waterplas,
Der wolken groote spiegel,
Scheidt beider broedren asch!

Najaarsindruk.

De vogels zijn heen en de velden staan naakt;
De wei vol waterplassen;
De bladeren liggen in het slijk,
Die in de lente wassen.

De wingerdranken slingren woest
En vallen van den gevel;
Nu hangt de treurnis over 't gemoed,
Gelijk een grauwe nevel.

Nu voelt het al den kouden slaap
En voelt den winter komen;
Nu zinken ze in den doodslaap ook
De gedachten en de droomen.

De wind ruischt door den naakten boom;
De hemel dreigt met regen;
Het lichte zaad der distels waait
In pluimkens langs de wegen.

De jonge wachtster staat bedrukt:
Zij hoedt voor 't laatst de koeien,
Die langzaam opzien van den grond
En naar hun stallen loeien.

Zij volgt gedachtloos met haar oog
De wolken in de verte;
Dood en vernieling ligt over de aard
En de moedeloosheid in 't herte.

Herinneringen.

Wanneer zij haar vertelden
Van al hun kindervreugd,
Herdacht zij, stil en somber,
De dagen harer jeugd.

Wanneer zij haar vertelden,
Het arme kind der stad,
Van al hun wilde vrijheid,
Dien rijken kinderschat,

Van open lucht en zonne
En 't veld en 't groene gras,
Zij dacht aan 't enge steegjen
Waar zij geboren was.

Zij dacht aan 't donker huisjen,
Waar nooit de zon in schoot,
En aan haar droeve kindsheid,
Die kleurloos henenvlood.

Zij zweeg. Waarom gesproken,
In zulk een blijden kring,
Van armoê en ontberen
En droeve erinnering?

Zij volgt haar eigen droomen,
En staroogt voor zich heen;
Toen vingen ze aan te fluistren,
En zeiden ondereen:

Wij leven in die dagen
Van zoete vreugd weerom,
En zij heeft niets onthouden
En zij zit stil en stom.

Avondindruk.

Zij had zoolang aan 't strand gewandeld
En keerde met den avondstond:
Daar lag een schaduw in hare oogen,
Een trek van treurnis om haar mond.

Was 't de eenzaamheid der lange stranden,
Of de eeuw'ge golf die schuimend brak,
De grauwe lucht, de vallende avond,
Die treurig tot haar herte sprak?

Herinring aan verloren vrienden,
Een nagevoel van vroeger wee,
En de onbestendigheid van 't leven
Bij 't zicht der eindelooze zee?....

's Bedelaars droom.

Daar lag hij aan het eikentronkjen. -
De nachtrijm glinstert op den grond;
Een slechte mantel dekt zijn schoudren,
En huivrig is de morgenstond.

Hij slaapt - hij droomt - hij voelt zich leven -
En kracht en jeugd keert weêr voor hem:
Die tijd toen allen hem ontzagen
En ieder beefde bij zijn stem!

Toen hij zijn erfdeel dol verkwistte,
Voor ramp en armoê onbeducht,
En wild de wereld binnenstormde,
Vrij, als de zwaluw in haar vlucht!

Een frissche lucht - een najaarsmorgen -
Hij volgt, met jagers woest genot,
Het vluchtend wild langs de akkervelden,
En de omtrek davert van zijn schot!

De wind speelt met zijn witte lokken,
En schudt de druppelen uit den boom,
Hij zucht, ontwaakt, hij staart in 't ronde, -
Waar is zijn jeugd, waar is zijn droom?

Slechts eenzaamheid en grauwe nevel,
Waar hij zoo hulploos liggen bleef;
Was het de nachtkou of de smerte,
Die tranen in zijn oogen dreef?

Och, allen hebben hem verlaten,
Sinds alles - alles hem ontging,
En 't hondjen op de boerenhoeve
Blaft naar den ouden vreemdeling.

Het buitenmeisje.

Zij vroegen of ze tevreden was,
In de stad tevreden en daar?
Het jonge meisje knikte ja,
Zij waren zoo goed voor haar!

Zij knikte ja, zij zweeg en ging
In de kelderkeuken staan,
En zag omhoog door 't vensterraam,
Op straat de voeten gaan.

Toen dacht zij aan het groene veld
En aan haar ouders hut:
Daar over waait hoog de populier,
En de vlierboom aan den put.

Het geitjen op 't grasplein ginds verre de kerk,
En de lucht oneindig blauw, -
Haar moeder haspelt aan 't open raam,
En haar vader zit op 't getouw.

De wiedsters in 't veld en de leeuwrik omhoog;
- O lag zij bij hen in het vlas! -
En zat zij te peinzen, toen vroegen zij haar,
Of ze tevreden was?

Zij waren zoo goed en zoo vriendlijk met haar,
Zij kon niet zeggen: neen -
Maar 's avonds als zij slapen ging,
Toen weende zij alleen.

Heimwee.

Der boomen kruinen buigen,
Ontbladerd van hun groen.
Nu gaat de winter komen
En alles treuren doen.

Het graan is in de schuren,
Het geurig hooi in 't droog,
En de appels op den zolder,
Op hoopen - o zoo hoog!

Wat hebt gij van den zomer
Vergaard en opgedaan?
- Gedachten zonder einde,
Vervlogen en vergaan.

Wat staat ons nog te wachten
Dan mist en hagel hier,
En koude, korte dagen,
En nachten eindloos schier.

De zwaluw is gaan vluchten,
De blaadren vielen toen,
En gij zijt heengevlogen,
Zoo als de vogels doen.

De weduw.

De buren wenschten 'goeden avond.'
Zij spraken van het kind niet meer. -
Ik heb mijn deurken toegegendeld,
En zij ligt ginds op 't kerkhof neer.

Vanavond zal zij buiten slapen,
Vanavond voor den eersten keer. -
Ik heb mijn deurken toegegendeld,
De regen plast en 't waait zoo zeer;

Het lampken brandt zoo dof en treurig;
Het haardvuur flikkert weg en weer. -
Ik heb mijn deurken toegegendeld;
- O waart gij daar nog als weleer!

Moeders kruisken.

Meimaand joeg den winter henen
 En bracht weder blad en kruid,
 En zij deelde frissche bloemen
 Aan de groene velden uit.

Meimaand - maand der Lieve Vrouwe -
 Werd ook in de kerk gevierd,
 En het beeld der Moeder Godes
 Was met bloemen opgesierd.

Schooner dan haar prachtjuweelen
 En het hemelsblauw gewaad,
 Rijk bezaaid met gouden sterren,
 En de kroon van zilverdraad,

Scheen haar blinkend gouden kruisken
 Aan een meisje dat daar zat
 En met saamgevouwen handjes
 't Oog er op gevestigd had.

'Kruisken', sprak het kind in stilte,
 Met een zoeten englenlach,
 'Kruisken dat ik mijner moeder
 Om den hals zoo dikwijls zag.

‘Ja, nog immer zijn uw steentjes
Helder blinkend opgeklaard;
Maar een gouddraad moest vervangen
’t Lintje waar gij vast aan waart.

‘Altoos heb ik dat behouden,
En bewaard als rijken schat.
Ach, zoo ik het kleine kruisken
Van mijn moeder ook nog had!

‘Was het maar van blik of koper,
En de schoone steentjes valsch,
’k Droeg ’t in plaats van ’t Lieve Vrouwken
Als mijn moeder om den hals.

‘Zij beloofde ’t mij zoo lange,
Maar, helaas, zij gaf ’t mij niet,
Want de ellend bezocht ons huisjen,
En wij hadden veel verdriet.

‘Mijne moeder droeg ’t voor schulden,
Weenend, aan een rijke vrouw,
En die schonk aan ’t Lieve Vrouwken
’t Kruisken dat ik hebben zou.

‘Zag ik u van bij nog eenmaal,
Raakte ik u nog eenmaal aan!...’
’t Arme kind klom van zijn stoelken
En ging bij het outer staan.

Maar de wachter van de kerke
Dreef het meisje uit Gods huis,
En het beeld der Lieve Vrouwe
Hield haar moeders dierbaar kruis.

Mistroostigheid.

Zij keerden terug langs de moddrige baan:
Het regende en waaide en - zoo ver nog te gaan.

De weg was verlaten en kleurloos het oord,
En zij gingen zwijgend en moedeloos voort.

De doodklok, die verre nauw hoorbaar weerklonk,
De passende regen en de avond die zonk,

De wind in het hout, de vermoeiende reis,
't Stemde alles hun geest tot mistroostig gepeis.

En somber herdenken aan doorgestaan wee
Kwam op in hun hert als de baren der zee.

Zij sloegen den hoek van het heerenhof om,
Waar 't licht in de vensters zoo feestelijk glom.

- Daar zitten zij vroolijk om 't feestmaal geschaard,
Wij domplen zoo ver van den huislijken haard.

Daar flikkren de keersen, de wijn in het glas,
Wij zoeken in 't donker door veld en moeras.

Zoo trokken zij voort en beklaagden hun lot
En waanden slechts vreugd en geluk op het slot.

En echter daarbinnen in de aadlijke woon,
Daar spraken de dienaars op fluistrenden toon,

Daar brandden de keersen zoo feestlijk en klaar
Bij 't lijk van den heer op de sombere baar.

Gods geheim.

Meibloem en aurikel bloeiden;
    Wilg en linde schoten uit;
    Want de lente was verschenen
    Met haar bloemen, met haar kruid.

‘Ziet ze ginder bloemen plukken;
    Moeder, moeder laat mij gaan;
Laat mij spelen in de weide,
    Waar de madeliefjes staan!’

’t Kind verkwijnde reeds zoo lange,
    Zat steeds treurig bij de schouw,
En ’t was de eerste maal, sinds weken,
    Dat het weder spelen woû.

Moeder juichte bij die woorden:
    In haar treurend harte sloop,
Als een straal der lentezonne,
    Weêr de lang verflauwde hoop.

En nu sprong het meisje buiten
    In het groen begroeide veld,
Als een opgesloten duifje
    Dat in vrijheid is gesteld.

Vroolijk vloog het met de kindren
In een snellen rondedans;
En zij plukten madeliefjes,
En zij vlochten kroon en krans.

's Meisjes wangen bloosden weder,
Als het loover in den herfst
Gloeit en schittert op de boomen,
Eer het nedervalt en sterft.

De avond kwam, de kindren scheidden;
Ook het meisje keerde weêr,
En zij leî op 't zachte kussen
't Moêgespeelde hoofdje neêr.

Lachend scheen de morgenzonne
Op den groenen heuveltop;
Al de blijde vog'len zongen; -
Maar het meisje stond niet op.

Ach! wat moest de moeder voelen,
Toen zij 't kind daar liggen vond,
Bleek als 't linnen van zijn kussen,
Maar een glimlach om den mond,

Toen zij aan zijn handjes voelde,
Aan zijn voetjes koud als lood,
Gistren, zoo het scheen, genezen,
Gistren spelend, en nu dood!

In haar droefheid nam zij 't kroontje
Van den bodem op, en streek
Zachtjes weg de blonde lokken
Van het voorhoofd, koud en bleek.

‘Ach, haar handjes plukten gistren
Nog die madeliefjes af,
En de halfverwelkte bloemtjes
Zijn een toisel voor het graf.

‘God, waarom mij 't kind ontnomen?’
Riep zij in een vlaag van smert:
‘t Was mijn hoop, mijn heil, mijn leven!’
Maar baar sprak een stem in 't hert:

‘Zwijg: dat is 't geheim des Heeren,
Door wien alles sterft en groeit.
Waarom wordt het madeliefjen
Afgetrokken als het bloeit?....’

De zaterdag-avond.

De koelte van den avond
 Verspreidt zich over 't dal;
 De koeien keeren loeiend
 Terug naar hunnen stal.

De kever ronkt in 't loover;
 De rietmusch zingt niet meer;
 De leeuwrik daalt in 't koren
 Tot op zijn nestje neer.

De velden in het ronde
 Zijn duister reeds omhuld;
 En lichte wolkjes zweven
 In 't westen, nog verguld.

De spade op breeden schouder,
 Vermoeid en uitgeput,
 Keert thans de landman weder
 Naar zijn geliefde hut.

't Is Zaterdag. Verkwikkend
 Is 't scheemrend avonduur;
 De vloer is rood, en 't koper
 Blinkt in den gloed van 't vuur.

't Zal morgen Zondag wezen:
De dag der rust is zacht
Voor hem die heel de weke
In 't werk heeft doorgebracht.

't Is rustig in de velden,
En vrede is in 't gemoed,
Dat, sterk door 't rein geweten,
De rust niet vreezen moet.

Begravenis.

Zij dragen den krijgsman naar het graf;
De stoet komt traag en statig af,

Met waaiende vaandels, bij zomerdag,
Met klokkenklank en trommelslag.

Een prachtig kleed, een kruis van eer,
Ligt schitterend op de lijkbaar neêr;

En verre neven (zij kenden hem nauw)
Gaan plechtig daar achter, in grooten rouw;

En schoone officieren, in rijk gewaad,
En rijen soldaten langsheen de straat.

En dan een trouw verkleefd gemoed:
Zijn oude dienaar volgt den stoet,

Die hem gevolgd heeft overal,
Die haast in 't graf hem volgen zal,

Die hem in smart heeft opgebeurd,
Die om zijn droefheid heeft getreurd,

Die in den krijg ter zij hem stond,
En nachten waakte bij zijn spond,

Die, over 't doodbed neêrgebukt,
Het laatst zijn handen heeft gedrukt.

Hij gaat, verloren in 't volksgewoel,
En niemand kent zijn smartgevoel.

De lijkstoet komt op 't veld der dood,
Waar allen rusten klein en groot.

Men stoot elkaar, men dringt vooruit,
Men trapt het stille kerkhofkruid.

Daar leest men lange lijkreên af,
En schiet nog in het open graf.

De stoet verspreidt zich, 't graf wordt dicht. -
Hij is vergeten die daar ligt.

Nu waait het laatste vaandel heen,
En de oude dienaar staat alleen.

Dáár, in dat hert, vol stillen rouw,
Blijft liefde en droefheid eeuwig trouw.

Onrust.

't Kind schiet uit een zachten slaap;
Verre stormen huilen.
- Moeder, is 't de wind die ruischt?
Moeder, is 't de zee die bruist?
Waar zou vader schuilen?

- Meisjen, o! heel ver van ons
Zwalpt hij op de baren;
En wie weet waar of zijn schip,
In gevaar van nacht en klip,
Thans mag henenvaren!

- Moeder, hoor, de regen plast
Klettrend op de ruiten.
- Och! ons hindert nacht noch wind;
Maar hij is op zee, mijn kind,
In den storm daarbuiten.

- Moeder, 'k stond aan 't strand en keek,
Toen hij henenvaarde;
Haastig vloog het schip voorbij,
Maar hij lachte nog op mij,
Als hij mij ontwaarde.

- Kind, gij mint uw vader zeer,
O, in storm en regen
Licht hem, bij het scheepsbestuur,
Ook gewis van ver het uur
Der tehuiskomst tegen.

- Maar, sprak 't kind, zoo hij op zee
Eenmaal moest verdrinken,
Ach, dan zou het speelgoed al,
Dat hij medebrengen zal,
In het water zinken!

Zwarte nacht, en storm op zee!
Regen viel bij stroomen.
Ach, de moeder zuchtte diep;
Maar het meisje zweeg en sliep
Weêr bij zoete droomen.

In 't stadshoveken.

Waterplantje, waterplantje,
Ach, de muren zijn zoo hoog!
En gij staat zoo laag op 't venster,
Waar nog nooit een vlinder vloog,

Waar geen zonnestraal komt schijnen,
Waar geen vogeltoon weerschalt,
Waterplantje, stil verkwijnend,
Waar het grijm gestadig valt.

Door een kinderhand gegrepen
En verplant in vreemden grond,
Denkt gij aan het frissche plekje,
Waar gij in uw kindsheid stond?

Denkt gij aan de vlakke weiden,
Aan het groene grachtje niet,
Waar de halmen suizend beven,
En het lisch door 't water schiet!

Vogelzang en zoele winden,
Blauwe lucht en geurig groen,
En de vrijheid en het leven
In het zalig meiseizoen!....

Een levenslot.

Zoo vele zaadjjes gaan verloren,
 Vaak valt het fruit nog onrijp af,
 En 't jeugdig herte moet in 't graf,
 Tot 's levens heilgenot geboren!
 Die haar beminden waren dood;
 Zoo wierd zij in een armhuis groot.
 Een zacht gemoed sprak uit hare oogen;
 Maar tener was zij, en gebogen
 Als 't bloempje door den wind gekromd,
 Wanneer 't ontijdig najaar komt.

Haar jeugd, gelijk Novemberweder,
 Waardoor geen straal der zonne scheen,
 Vlood stil en koud en kleurloos heen.
 Op 't kantwerkkussen zat zij neder
 Van 's morgens met den dageraad.
 Wie weet hoe zulk een herte slaat!
 Wat treurgedachten zij niet weefde,
 Wanneer haar hand op 't kussen zweefde,
 In 't kantjen dat een rijke vrouw
 Tot feestsieraad verstreken zou!

Zij kwijnde en stierf - en niemand schreide.

De stormwind joeg de dorre blaân

En deed de vensterluiken slaan,

Wanneer men haar naar 't graf geleidde.

De knapen speelden onverstoord

Luidruchtig aan het kerkhof voort;

De priester sprak een korte bede

En ging tot aan het graf niet mede. -

O kind, uw bed zij zacht gespreid

In de aarde der vergetelheid!

Maar gij, o God, die ginder boven,

Uwe immer juiste weegschaal houdt,

Waarop het hert zich vast vertrouwt

Van hen, die in uw naam gelooven;

Gij die aan menig kind zoo mild

Des levens gaven hebt verspild;

Wat zult gij, in het ander leven,

Voor eeuwig tot vergelding geven,

Wat luister hebt gij ginds bewaard

Voor zulk een treurig lot op aard?

Begoocheling.

't Jonge kind, in slaap gewiegeld,
 Lag te rusten op haar schoot:
 Poeslige armkens, warm en bloot,
 Blonde lokjes, krans der eng'len,
 Open mondje rozerood.

Zomeravond zonk op aarde,
 Met zijn floers van stilte en vreê;
 't Avondklokje trok de beê,
 En gedachten werden droomen,
 En zij voerden ver haar meê.

Wonderzoete tooverdroomen,
 Waar de geest zich in verdwaalt;
 Droomen, die de toekomst maalt,
 En onzek're levensdagen
 Met den glans des heils bestraalt!

Maar wat zal zijn toekomst wezen,
 Die gij hoopvol tegenlacht?
 Weet gij wel wat lot hem wacht? -
 Ook de booswicht had een moeder,
 En zijn kinderrust was zacht.

De avond kleurt zoo menig wolkjen
Dat de dag niet wedervindt,
En op zee, in storm en wind,
Blijft zoo licht een zwaluwtje achter,
En er sterft zoo menig kind!

- Och, indien het waar zou wezen
Dat onttoovring komen moet
En het heil verdwijnen doet;
Zoo de waarheid kan bedroeven,
Toch de droom is wonderzoet!

In 't voorbijgaan.

Zij moesten door 't vreemde dorpken
 Voorbij het kerkjen gaan,
 Waar slechts een tiental huizen
 Verspreid in 't ronde staan.

- O laat ons eens over 't kerkhof....
 Daar stond een graf, zoo schoon
 Getooid met keersen en kransen,
 En met eene witte kroon.

De droge blaadren vielen
 En rolden langs den grond.
 - Wie ligt er hier begraven,
 In 's levens morgenstond?

In 't dorpken was alles zoo stille,
 En de najaarslucht zoo koud;
 De wind suisde door de krone,
 En huiverde in 't klatergoud.

Zij stonden en zwegen en zonken
 In droomerijen diep
 Aan haar die daar onder de aarde
 Zoo zacht in eeuwigheid sliep,

Aan de woeligheid van het leven,
Aan de grafrust onverstoord.....
De grauwe scheemring daalde,
En zij gingen zwijgend voort.

Het ontwaken.

De zonne schijnt in 't open deurken,
 En de oude moeder wiegt het kind.
 Daarbuiten, in de groene boomen,
 Blaast zacht een lichte zomerwind.

Zij legt haar naaiwerk op het venster,
 En ziet het slapend kindjen aan;
 Zijn vader en zijn moeder, beide,
 Zijn heen en over zee gegaan!

Zij jaagt de vliegjes van zijn kussen;
 Het ademt zacht met open mond.
 De kiekens loopen door het huisjen,
 En pikken 't koornaar van den grond.

Het doet zijn heldere oogjes open
 En steekt zijn armkens naar haar uit;
 Alsdan speelt de oude vrouw er tegen,
 En 't kindje lacht en schatert luid.

Zij glimlacht met een traan in de oogen.
 - Zijt gij zoo zoet, mijn engeltje, ach,
 Indien uw vader dat eens hoorde,
 Indien uw moeder dat eens zag!

[Nawoord]

De Gedichten van ROSALIE en VIRGINIE LOVELING (geboren en woonachtig te Nevele in Oost-Vlaanderen) hebben in Zuid-Nederland eenen welverdienden naam: verschillende kunstrechtters spraken hunne ingenomenheid met die verzen krachtig uit.

Velen hebben de produkten dezer twee gezusters eene eervolle plaats zien bekleeden in onderscheiden bloemlezingen, in Noord- en Zuid-Nederland verschenen, en ze bewonderd om hunne eenvoudige en toch veelal zoo welsprekende vormen, hunnen doorgaans zoo rijken inhoud

Daarom zal menig zoowel Noord- als Zuid-Nederlander de in allerlei dichtbundels verspreide verzen met genoegen in één bandje vereenigd zien.

Dat de firma *Wolters* tot de uitgave er van besloot, zullen, hoop ik, velen haar met mij dank weten.

Groningen, Maart 1870.

L. LEOPOLD.